

ANKETA SODOBNOSTI VII

EVROPSKA POEZIJA DANES

UVODNA BESEDA UREDNIŠTVA

Glede na dosedanje ankete, ki so bile vse posvečene domačim problemom in domačim ustanovam, je pričujoča anketa o evropski poeziji vsaj na prvi pogled izjema, čeprav nista niti zamisel, ki nas je vodila pri pripravi te ankete, niti njena sedanja podoba brez sleherne zveze s problemi, iskanji in rezultati tudi slovenske sodobne lirike. Slovenska poezija se je zmerom povezovala s svetom, včasih bolj, včasih manj sramežljivo, v nekaterih obdobjih bolj, v drugih manj plodno, splošno znano pa je, da njeni najsvetlejši trenutki niso bili trenutki samovšečnega spogledovanja same s sabo, z domačijsko linijo svoje tradicije, torej trenutki prevelikega zapiranja pred svetom. Čeprav je prav tako res, da je bilo sicer tudi živahno komuniciranje s širokim svetom večkrat enostransko, parcialno, skrajnostno, vendar skoraj dosledno z ambicijo posploševanja. Tako je bilo pogostokrat v preteklosti, tako je kdaj pa kdaj tudi danes, čeprav danes manj upravičeno kot včasih.

Toda namen naše ankete ni v tem, da bi skušali ustvariti kakršenkoli polemičen odnos do takšnega ali drugačnega komuniciranja naše poezije s poezijo v svetu, kajti dobro se zavedamo, kako so takšni stiki zapleteni, mnogovrstni in hkrati, kadar so najbolj plodni, domala intimno osebni. Zamisel pričujoče ankete o evropski poeziji sedanjega trenutka se je porodila predvsem iz želje našega uredništva, ki je bilo zmerom naklonjeno izbranim prevodom tako tujih pesnikov kot drugih tujih avtorjev, da v kolikor mogoče kritičnem prerezu posreduje svojim bralcem poleg kritičnega pregleda poezije hkrati in v najtesnejši zvezi z njim tudi nekatere najznačilnejše ideje, preokupacije, človeške stiske in upanja, ki dandanes pri posameznih narodih navdihujejo pesnike in si oblikujejo najrazličnejše izraze, od katerih si vsak prizadeva biti sodoben, živ, resnično današnji in ga kot takega sprejema tudi sredina, kjer nastaja, tako občinstvo kot kritika. In prav to je bilo glavno vodilo pri naši anketi: želeli smo zvedeti, kakšna poezija in kateri pesniki so v tem trenutku deležni pri posameznih narodih pozornosti in naklonjenosti tako občinstva kot kritike. Svojo nalogo smo si torej zavestno otežili s prizadevanjem, da bi se vsaj kolikor mogoče približali objektivni podobi sodobne evropske lirike, tistim lirskim vrednotam današnjega časa torej, ki jih priznava in sprejema najbolj zahtevna kritika in jim hkrati izkazuje svojo naklonjenost tudi občinstvo. Zdelo se nam je, da se bomo še najbolj približali objektivnosti, če jo bomo skušali iskati v bližini, če že ne v samem stičišču med oceno kritike in kultiviranim okusom občinstva, čeprav se zavedamo, da je tako stičišče zelo zabrisano in spremenljivo. Prizadevali smo si torej, da bi se izognili takšni ali drugačni tematski, stilni ali generacijski vnaprejšnji naklonjenosti.

S takšnimi željami smo se obrnili na nekatere znane literarne kritike, antologiste ali vsaj dobre poznavavce posameznih nacionalnih literatur s prošnjo, naj bi za našo revijo iz obdobja zadnjih dveh let izbrali po eno

značilno pesem avtorja (ne glede na generacijo, témo ali stil), ki je z izbrano pesmijo ali zbirko, iz katere je pesem izbrana, doživel nesporno priznanje kritike in bravcev. Hkrati smo avtorje te naše male pesniške antologije naprosili, naj bi svoje izbore, čeprav na kratko, kolikor mogoče tehtno utemeljili, s čimer bi se takšna pesniška panorama razširila v malo anketo tudi o poteh in iskanjih sodobne evropske poezije našega časa.

Povsem razumljivo, da v ta izbor nismo mogli zajeti vseh evropskih narodov, prepričani pa smo, da smo se že tudi z navzočnostjo v naši reviji pesnikov in kritikov iz Anglije, Avstrije, Češkoslovaške, Francije, Italije, Nemčije, Madžarske, Romunije in Švedske približali namenu in smislu tako zastavljene ankete. Poleg podobe, ki jo že same po sebi kažejo izbrane pesmi, pomenijo tudi kratke spremne besede k njim zanimiv, čeprav priložnosten pregled nekaterih osrednjih tém, idej, vrednot in uspehov današnje evropske poezije. Ob teh spremnih besedah tujih kritikov in izbranih pesmih tujih pesnikov, naših sodobnikov, je kajpak mogoča tudi primerjava s hotenji, potmi in rezultati sodobne slovenske poezije, ki marsikdaj črpa svoj navdih iz podobnih duhovnih in zgodovinskih tal in se giblje v zelo podobnem ozračju.

Predvsem pa želi biti anketa naslovu ustrezna, kritična informacija.

FRANTIŠEK HRUBIN, Češkoslovaška

Za češkega pesnika *Františka Hrubína* (roj. 1910) je značilno iskanje. Idejno, pa tudi izrazno. V zvezi s to oznako je tudi dejstvo, da je Hrubín poznan ne samo kot pesnik, temveč tudi kot dramatik, prozaist in avtor knjig za otroke; veliko je prav tako prevedel iz svetovne poezije. Sicer pa odseva celotno njegovo delo nemir in tesnobo, značilno za usodo Hrubínove rojstne dežele v tridesetih letih, pozneje pa spet drugačen nemir in tesnobo narodne skupnosti. Veliko upov, toda še več razočaranj, zato ni čudno, če se v zadnjem času njegovo iskanje bolj in bolj osredotoča na edine trdnosti tega življenja: na podeželski dom, iz katerega je izšel, na umrlo mater, na doživetja iz mladih let. O tem prepričljivo govori npr. pesniška skladba *Romanca za krilni rog* (Romance pro křídlovku), kakor tudi knjiga vtisov otroštva *Pri mizi* (U stolu) ter pesniška proza *Zlata reneta*. Tudi najnovejša Hrubínova knjiga pesmi *Črna danica* (Černá denice, 1968) pomeni vrnitev v posazavsko vas Lešany, kjer je pesnik preživel otroštvo. Iz te knjige smo tudi vzeli pričujočo pesem.

František Benhart

NEKDO JE PONOČI POTRKAL NA DVERI

František Hrubin

Nekdo je ponoči potrkal na dveri
lešanske bajte.

V grlu mi je zastalo srce.